

Efnahags- og viðskiptanefnd Alþingis
Skrifstofa Alþingis, nefndasvið
Austurstræti 8-10
150 Reykjavík

- Sent með rafrænum hætti -

Reykjavík, 26. apríl 2021
Tilv.: 2104005

Efni: Umsögn Samkeppniseftirlitsins varðandi 689. mál

1. Samkeppniseftirlitinu hefur borist til umsagnar frá nefndasviði Alþingis frumvarp um breytingu á ýmsum lögum á váttryggingamarkaði og bankamarkaði (689. mál). Í 29.-31 gr. frumvarpsins eru lagðar til breytingar á d-lið 1. mgr. 22. gr. og c-lið 23.-24. gr. laga um dreifingu váttrygginga nr. 62/2019 en í umræddum ákvæðum er kveðið á um almenn hæfis- og hæfniskilyrði váttryggingamiðlara, stjórnarmanna og framkvæmdastjóra þeirra sem og hæfis- og hæfnisskilyrði váttryggingasölumanna og aðila sem dreifa váttryggingu sem aukaafurð.
2. Í frumvarpinu er nánar tiltekið lagt til að framangreindir aðilar megi „*ekki í tengslum við atvinnurekstur hafa hlotið dóm á síðustu tíu árum fyrir refsiverðan verknað samkvæmt almennum hegningarlögum, samkeppnislögum¹, lögum um hlutafélög, lögum um einkahlutafélög, lögum um bókhald, lögum um ársreikninga, lögum um staðgreiðslu opinberra gjalda og lögum um gjaldeyrismál, svo og sérlögum sem gilda um aðila sem lúta opinberu eftirliti með fjármálastarfsemi.*“
3. Með þessum breytingum eru umrædd ákvæði færð til samræmis við ákvæði laga um fjármálafyrirtæki nr. 161/2002 sem kveða á um hæfisskilyrði stjórnar og framkvæmdastjóra fjármálafyrirtækis.
4. Með umsögn þessari vill Samkeppniseftirlitið lýsa yfir eindregnum stuðningi við framangreindar breytingar á ákvæðum laga um dreifingu váttrygginga.
5. Þess ber að geta í [umsögn Samkeppniseftirlitsins við frumvarp til breytinga á samkeppnislögum í maí 2020](#) lagði eftirlitið á það áherslu að hugað yrði að tilteknum breytingum á samkeppnislögum sem ekki var að finna í frumvarpinu á þeim tíma, þ. á m. að kveðið yrði á um heimild til að leggja á atvinnurekstrarbann í kjölfar samkeppnislagaabrot. Að mati Samkeppniseftirlitsins er slík heimild til þess fallin að auka varnaðaráhrif, sporna gegn lögbrotum, þ. á m. samkeppnislagaabrotum og þar með stuðla að aukinni samkeppni. Með vísan til þessara sömu atriði tekur Samkeppniseftirlitið undir það að brýn þörf sé á framangreindum breytingum á d-lið 1. mgr. 22. gr. laga nr. 62/2019.
6. Víða í Evrópu hefur þróunin verið sú að auka heimildir til leyfissviptinga og atvinnurekstrarbanns. Í samkeppnislöggjöf nokkurra ríkja á Evrópska efnahagssvæðinu er samkeppniseftirlitum gert

¹ Undirstrikun Samkeppniseftirlitsins.

mögulegt að krefjast þess fyrir dómi að stjórnendur fyrirtækja, sem gerst hafa sekir um brot á samkeppnislögum, ítrekað og/eða alvarlega, megi ekki stjórna fyrirtæki í tiltekinn tíma. Nefna má heimildir í þessa veru í t.d. Bretlandi, Finnlandi og Svíþjóð.

7. Þá má í þessu sambandi benda á að með lögum nr. 59/2019, *um breytingu á almennum hegningarlögum, lögum um hlutafélög, lögum um einkahlutafélög og lögum um sjálfseignarstofnanir sem stunda atvinnurekstur (misnotkun á félagiformi og hæfisskilyrði)*, var kveðið á um að úrskurða megi einstaklinga í atvinnurekstrarbann í allt að þrjú ár með dómi vegna brota á lögunum. Þá eru sambærileg ákvæði varðandi útilokun frá þátttöku í opinberum útboðum að finna í 68. gr. laga nr. 120/2016 um opinber innkaup.
8. Starfsmenn eða stjórnendur fyrirtækja geta sætt sektum eða fangelsi allt að sex árum brjóti þeir gegn 41. gr. a samkeppnislaga, sbr. 10. og/eða 12. gr. laganna. Refsiábyrgð einstaklinga samkvæmt samkeppnislögum tekur til brota sem talin upp eru í 2. mgr. 41. gr. a en þau brot teljast til alvarlegustu samkeppnislaga brota og eru þau til þess fallin að hafa mjög skaðleg áhrif á samkeppni, neytendur og samfélagið allt. Lagaheimildir til að meina einstaklingum að stunda atvinnurekstur vegna slíkra alvarlegra brota eru að mati Samkeppniseftirlitsins til þess fallnar að letja einstaklinga til afbrota, ekki síður en sektir eða refsíbyrgð. Þá er markmið slíkra heimilda jafnframt að koma í veg fyrir ítrekuð brot af hálfu sömu einstaklinganna.
9. Með vísan til þessa telur Samkeppniseftirlitið að til mikils sé að vinna og ítrekar því stuðning sinn við umræddar breytingar.

Virðingarfyllst,
Samkeppniseftirlitið

Eva Ómarsdóttir